

Daniyal peyğambarın kitab

Daniyalıy cun hambazar

¹ Yahudayne paççahee Yehoyakimee paçcahiyvalla haa'ane xhebıd'esde sen*, Baabilyna paçcah Navuxodonosor, cune g'oşunuka İyerusalımısqa qarı. Mang'una g'oşun şaharne hiqiy-alla ulyoozar, mana avqas vukkiykan. ² Xudaavandee Yahudayna paçcah Yehoyakim Navuxodonosorusqa qele. Navuxodonosoree Allahne xaançe sabara karbıd alyaat'anbı. Navuxodonosoree manbı Şınareeqa, Baabilyva eyhene cigabişeeqa, cune byutybışde xaaqa qıkkı, maane xazineeqa giyxhe.

³ Qiyğa paçcah Navuxodonosoree cune sarayne işçeeşine vuk'lel ulyorzulyne Aşpenazılqa əmr haa'a: «Paçcahne nasılənçenbıyiy qıvaats'ıyne İzrailıne xızanbışeençen, ⁴ vuk'dyak'aran, micagin, ək'elikan, ats'alynan, kar xət qıxhes əxəsin, sarayee paçcahıs, paççahee eyhen ha'as əxəsin mek'vunbı see'e. Manbışis ğu Baabilyna miziy kitabbı xət qe'e». ⁵ Paççahee manbışis vucee otxhanne otxhuniykeyiy çaxireke yığısıysta pay curaa'a. Manbışed xhebillə senna qətqiyle qiyğa, paçcahıs xidmat haa'aniy givğalas.

* **1:1** 1:1 Man 605 sen yişde eerayle ögee ıxha.

6 Mang'vee sav'uybnışika sacigee cühütyar Daniyal, Xananya, Mişael, sayır Azarya eyxhe. 7 Paççahne işçeeşine vuk'lel ulyorzuling'vee manbışis medin do bı giyxhe: Daniyalılqa Belyteşassar, Xananyalqa Şadrak, Mişaelilqa Meşak, Azaryalqad Aved-Nego.

8 Daniyalee culed-alqa eyhen: «Zıcar zı paççahee otxhanne otxhuniykaiyy mang'vee ulyoğane çaxıreka mı'q'ı' qıdyas». Vucecar vuc mı'q'ı' qıdyı'iyne mee, mang'vee sarayne işçeeşine vuk'lel ulyorzuling'ulqa ghal aaqa. 9 Allahee hêməxüd ha'a, Daniyal sarayne işçeeşine vuk'lel ulyorzuling'une ulen aqqaqqana, mana mang'usqa yugra qarayle. 10 Sarayne işçeeşine vuk'lel ulyorzulyung'vee, Daniyalık'le eyhen:

– Şos otxhuniyyi çaxır heleva uvhuyne yizde xəring'ule, paççahıle zı qəyq'əna. Paççahne ulesqa şu manesa mek'vunbışile zaifba qabee, manke mang'vee yizda vuk'ul g'ats'aak'vanas.

11 Sarayne işçeeşine vuk'lel oo ulyorzulyung'vee, Daniyalne, Xananyanne, Mişaelyne, Azaryanne vuk'lel ooqa insan giyxhe. Daniyalee mang'uk'le eyhen:

12 – Qora ğu, yits'ne yiğna şi, yığın nukarar, siliys üvxə. Hasre şas, oxhanas saccu alyadiynçike allecen, ulyoğasıd xhyan helecen. 13 Nekke qiyğab ilyaake, şiyee aq'vayle yugba deşxheene, paççahın kar otxhanan mek'vunbiyee. Mançile qiyğa vas nəxüdiy ikkan hêməxüdüdü he'e.

14 Mana manbışe eyhençilqa qarı, manbı yits'ille yiğna siliys üvxixə.

15 Yits'ne yiğile manbı, paççahın otXHuniybı otXhunne, maane menne mek'vunbıšile yugbab, ç'ak'ıbab g'ooce vuxha. 16 Man g'acu, mane nukaree, manbıšın paççahee helen otXHuniyiy çaxır, manbıšisse g'ayşu, alyadıynbı hele.

17 Allahee mane yoq'ne mek'vung'us ats'al, ı'limbı ats'axhxhesda ək'el huvu. Daniyalıs gyagvad ıxhayn, nik'ek g'acuynıd hucoo eyheniyva eyhesıd əxi'yn.

18 Paççah Navuxodonosoree manbı cusqa ableva eyhen yiğ qadı hitXHiring'a, sarayne işçeeşine vuk'lel ulyorzulyung'vee manbı paççahısqa abayle.

19 Paççah manbıšde gırgıng'uka yuşan ha'ana, mang'uk'le manbıšde yı'q'nee Daniyalıka, Xananyayka, Mişaelika, Azaryayka sa aqqasda merna iveeke deş. Mançile qiyğa manbı paççahısqa işilqa alyabat'a.

20 Paççahee manbıšike gırgıne ats'alybıšdeyiy ək'elikane karbıšde hək'ee qidghın hı'ımee, g'ecen, manbıšik'le cune ölkeene gırgıne sehırbazaaşileyiy cadubı ha'anbıšile yits'ne yəqqees geedıd ats'a.

21 Daniyal Kir eyhene paççahee, paççahiyvalla haa'asde senilqamee maa axva.

2

Navuxodonosoruk'le g'acuyn nyak'bi

1 Navuxodonosoree paççahiyvalla haa'ane q'öd'esde sen, mang'uk'le nyak'bi g'ece. Mançile qiyğa mang'un yik' sacuray qa'a, nyak'cad hexva.

2 Paççahee əmr haa'a, cuk'le nik'ek g'acuyn nen eyheyiyva ats'axhxhesva, mang'vee cusqa

sehirbazar, nyak'ıbı qa'as əxənbı, cadubı ha'anbı, sayıb Baabilin k'oran ək'elynan insanar qoot'leva eyhe. Manbı paçcahısqa sabıyng'a, ³ mang'vee manbışik'le eyhen:

- Zak'le sa nyak' g'acu, mançınıd yızın yik' sacuray qa'a. Zas ats'axxhes ıkkın, man hucoo eyheniy.

⁴ Baabilyne k'orane ək'elynanbışe, paçcahıs Arami mizel alidghınıy qele:

- Paçcah, geer qa'ana! Vak'le g'acuyn nyak' şas, yiğne nukaraaşıs, yuşan he'e, şınad eyhes man nenva eyheniy.

⁵ Paçcahee manbışik'le eyhen:

- De'eş! Zı inəxüd ha'as: şu zak'le nik'ek g'acuynud, yızın nyak'ıd nen eyheniyva ittevheene, şoke xüvəbı ha'as, vuşun xaybıd yı'qqı'lqa sak'al ha'as. ⁶ Şu zak'le nik'ek g'acuynud, yızın nyak' nen eyheniyvad uvheene, zı mançıl-alla şos paybı, mukaafatbı, xəbnab hı'rmat haa'as. Həşde şu zak'le nik'ek g'acuynud, yızın nyak' nen eyheniyvad eyhe.

⁷ Manbışe meed alidghınıy qele:

- Hasre paçcahee şas, cune nukaraaşıs, cuk'le g'acuyn nyak' yuşan he'ecen, şınad man nen eyheniyva eyhes.

⁸ Manke paçcahee eyhen:

- Zak'le ats'an, şos vaxtcab xiliy qaa'as vukkan. Şok'le zı uvhuyn yugda ats'an: ⁹ yızın nyak' zas yuşan hidee'ene, şos sa caaza vuxhes. Vuşde ək'eleeqa qımaylecen, şu şoled-alqan karbı qığı'ı, zas horbı he'eene, zı qiyğa mançıl-alla fıkrı badal haa'as. Həşde şu zas nyak' yuşan

he'e. Qiyğa zak'led ats'axxhes, man nyak' nen eyheniy şosse eyhes əxəvudva.

¹⁰ Baabilyne k'orane ək'elynanbışe paççahık'le inəxüd eyhe:

- Ç'iyene aq'valycar, paççahee eyhen ha'as əxəna insan deşda. Nenecad paççahee, vuc nimee xərrar, guçukar ixheene, məxdın kar şəhirbazaasıke, nyak'ıbı qa'as əxənбіşıke, Baabilyne k'orane ək'elynanbışike heqqiyn deşdiy.

¹¹ Paççahee eyhen kar geed dağamın kar vod. Man paççahık'le allahaasıle ğayrı şavussecad eyhes əxəs deş. Allaharmee insanaasıle əq'əna vooxhe.

¹² Man cuvab g'ayxhı, Baabilyna paççah əq'əna. Baabilin ğırgın k'oran ək'elynanbı gyapt'ecenva mang'vee əmr haa'a. ¹³ K'oran ək'elynanbı gyapt'eva əmr qığevç'umee, Daniyalıy cun hambazarıb gyapt'asva t'abal haa'a vuxha.

¹⁴ Paççahne g'aravulyçeeşine oo ulyorzulyna Ariox, Baabilin k'oran ək'elynanbı gyapt'asva ı'qqəmee, Daniyal mang'uka k'orane ək'elika, ats'alika yuşan ha'a. ¹⁵ Mang'vee Arioxuke qiyghanan:

- Paççahee nya'asdiyhan inəxüb qəvəəq'ənasda əmr hav'u?

Manke Arioxee gaf vuxhana xhinne Daniyalıs haa'ana. ¹⁶ Manke Daniyal paççahısqa hark'ın, mang'uke cun nyak' nen eyheniyva, yuşan ha'asda gah hooqa.

¹⁷ Daniyal xaaqa sak'ı, cune vuk'lelqa qadıynçine hək'ee hambazaası: Xananyeys,

Mişaelis, Azaryeys yuşan ha'a. ¹⁸ Mang'vee manbışik'le eyhen:

- Xəybışde Allahıke heqqe, Mang'una zas rəhı'm qabı, zı mançine sirrılqa hixhare'ecen. Manke ŝi, Baabilyne k'orane ək'elynanbı gyapt'as deş.

¹⁹ Rəbbee, Daniyalıs xəmdə man sir gyagva'an. Mançil-allab Daniyalee xəybışde Allahıs inəxüb şukur haa'a:

²⁰ - K'orana ək'eliy guc Mang'una vuxhal-alla Allahın do hammaşe axtıvalee ixhecen!

²¹ Vaxtıy dyovur badal haa'ana Mana vor!
Paçcahar taxtılqa gyaa'anar,
g'a'anar meer Mana vor.

Mang'vee ək'elynanbışis k'orana ək'el,
kar ats'anbışisid ats'al hele.

²² K'oraaleedın, dyugulenıd aaqana Mana vor,
nurud Mang'uka vod, miç'axvaleedınid
g'ecenar meer Mana vor!

²³ Ğu zas k'orana ək'eliy guc huvil-alla
zı Ğu axtı qa'a, zı Vas şukur haa'a, Yizde
dekkaaşına Allah.

Şi Vake heqqıyn kar, Ğu zak'le haguyn.
Paçcahın nyak' nen eyheniyva Ğu şak'le
uvhuyn!

*Daniyalee paçcahın nyak' nen eyheniyva yuşan
ha'a*

²⁴ Mançile qiyğa Daniyal Baabilin k'oran ək'elynanbı gyapt'ecenva paçcahee gixhxhiyne Arioxne k'anyaqa arı, eyhen:

- Baabilin k'oran ək'elikanbı gimabat'a. Zı paççahne k'anyaqa ıkkee, zı mang'us cun nyak' nen eyheniyva yuşan ha'as.

²⁵ Arioxee Daniyal mankecar paççahısqa ıkkı eyhen:

- Zak'le paççahın nyak' nen eyheniyva, eyhes əxəsda aveykına. Mana insan Yahudeyeençe aqqı, qarıynbışda sa vorna.

²⁶ Paççahee Daniyalıke (mang'us mankilqasse Belyteşassarva do gixhxı) qiyghanan:

- Vasse zak'le g'acuyn nyak' yuşan ha'as əxəyee? Sayid man nen eyheniyva eyhes əxəyee?

²⁷ Daniyalee eyhen:

- Nenecad k'orane ək'elyng'usse, cadu ha'ang'usse, nyak' qa'angusse, sehirbazısse paççahık'le g'acuyn nyak'ın sir, mang'us yuşan ha'as əxəs deş. ²⁸ Xəə'ədme, sirbı aaqas əxəna Allah vor. Mang'vee vuk'lelqa qalesinbid paççah Navuxodonosoruk'le hagva. Ğu nik'eenang'a vak'le g'acuyn nyak'bı inəxdınbı ixha:

²⁹ Paççah, ğu yiğne tyulee g'alirxhuyng'a, yiğne fikreençe i'lğəə ixha, vuk'lelqa hucoonyxan qales, inçile qiyğa nenniyxan ixhes. Sirbı Aaqqang'veeyid vak'le hucooyiy ixhesva haguyn. ³⁰ Zı mane sirrılqa dyunyel girğing'ule ək'elikananava deş hirxıl. Zı man nyak' paççahılqa hixhar he'ecenva, vak'led yiğne yik'eençe i'lğəənbı ats'axhhecenva, zas man nyak' aaqı.

³¹ Paççah, vak'le nik'ek sa xəbna haykal g'avcu. Geeb xəbna, qəvəəq'ənasda xhinnena,

huç'omç'arna haykal yiğne ögee ulyobzur vuxha. ³² Mane haykalna vuk'ul məttine k'inəəğəyke, t'ap'anbiyyi xıleppi nuk'rayke, vuxhuniy umabıd yezake ıxha. ³³ G'elybıd yivayke, mı'q'lebışınmee sık'ının cigabı yivayke, sık'ıninbıd qoocune g'ı'bı'ne nyuq'vneke ıxha. ³⁴ Ğu mançıqa ilyakkane gahıl, xıl sidet'ucab çileb alqa g'aye qopxu qabı, mançine yivaykeyiy g'ı'bı'ne nyuq'vneke hı'iyne mı'q'lebışıs qıpxır manbı xüvə-xüvəna qa'a. ³⁵ Mankecad yivayke, g'ı'bı'ne nyuq'vneke, yezake, nuk'raykeyiy k'inəəğəyke xüvəbı ıxha, g'ı'lina attayl eyxhene balybiyk akara qaa'a. Qabıyne mıt's'ınıd man alıxa'an, maa'ad mançike vuççud g'alyadaççe deş. Haykalıs qıpxırne g'ayeyke sa xəbna suva qooxhe, mane suvaynıd dyunyecad aqqaqqa.

³⁶ Vak'le g'acuyn nyak' məxdın ıxha. Həşded paççahıs man nen eyheniyva yuşan ha'as. ³⁷ Ğu paççahaaşına paççah vorna. Xəybışde Allahee vas paççahıyvalla, guç, xəbvalla, manimee xədn do huvu. ³⁸ Mang'vee yiğne xılıyaqa insanaaşına nasıl, çolun həyvanar, xəədn şit'yar quvu. Mane gırgınçına paççah, Mang'vee ğu hı'ı. Şena k'inəəğəykəna vuk'ul ğu vorna.

³⁹ Qiyğa, vale avqana sa mebnə paççahıyvalla vuxhes. Mançileb qiyğa yezakəna, dyunyecad vuk'lek ikkeesda, xheyıb'esda sa mebnab paççahıyvalla vuxhes. ⁴⁰ Yoq'ub'esda paççahıyvallamee yiva xhinne it'umba vuxhes. Yivayn gırgın kar haq'var-hiyxvər ha'an xhinne, mane paççahıyvallınıd gırgın man paççahıyvallabı haq'var-hiyxvəra'asın.

⁴¹ Mı'q'lebişiniy g'elybişde t'ubaaşın sa sura qoocune g'i'bi'ne nyuq'vneke, mansa surad yivayke ıxhay vak'le g'acuyn. Həməxbıb mana paççahiyvalla sura-surana vuxhes. Mançika yivayna it'umiyvalla vuxheeyib, g'i'bi'na nyaq'v alivkiyd vak'lecad g'acuyn.

⁴² Nəxüdiy g'elybişde t'ubaaşın sık'ının ciga yivayke, sık'ınınıd g'i'bi'ne nyuq'vneke ıxha, həməxdıd mane paççahiyvalin sa sura it'umda, mansa sura kavrakda ixhes. ⁴³ Nəxdıy vak'le yival g'i'bi'na nyaq'v alivku g'avcu, həməxdıd mang'un milletbı ixhes. Manbişe sana-sang'us yişşar adameeşis huveeyib, manbı sana-sang'uk at'ivq'anas deş, yivayiy g'i'bi'na nyaq'v sana-sançil itt'idiyq'anan xhinne.

⁴⁴ Mane paççahaaşine gahıl xəybışde Allahee mısacab ilykidevxhasda, menne milletbişde xılyaqa ilğıdevç'esda xhinnena paççahiyvalla alyaa'as. Mançin çile ögiylin gırgın paççahiyvallabı alykyahasınbı, vucmee mısacab alykivxhas deş. ⁴⁵ Vak'lecad g'acuyn suvayk xıl sidet'ucab g'aye qopxu qabı, yivayke, yezıke, g'i'bi'ne nyuq'vneke, nuk'rayke, k'ınəəğəyke xüvəbı hı'ı.

Məxüd xənnə Allahee g'iyniyke şaqa ixhesınbı paççahılqa hixhar hı'ı. Man nyak' qotkuyn vodun, man nen eyheniyvad qotkuda yuşan hı'ı.

⁴⁶ Mankecar paççah Navuxodonosor aq'vakkena gizerçu, Daniyalıs k'yorzul, mang'unemee paybı alleva, ətirbı gyoxhxhan he'eva eyhe. ⁴⁷ Paççahee Daniyalık'le eyhen:

– Vasseke mane sirrılqa hixharas əxi'na, vuşda Allah hək'erar allahaaşına Allahır,

paçcahaaşınar Xərna vor, sirrılqar hixhar ha'ana Mana vor.

⁴⁸ Mane yığile paçcahee Daniyal xønne işbışılqa giyxhe, mang'us geed xədn paybı hele. Mang'une xıyaqa Baabilyna şahariy mançine hıqiy-allan cigabı qele, Baabilyne k'orane ək'elynanbışdar xərna ha'a. ⁴⁹ Daniyalee paçcahıke heqqa, paçcaheeyib Şadrak, Meşak, Aved-Nego Baabilyne cigabişee ç'ak'ine işbışılqa giviyxhe. Daniyal vucmee paçcahne sarayecar axva.

3

Navuxodonosoree k'inəğəyke hav'una haykal

¹ Paçcah Navuxodonosoree k'inəğəyına haykal haa'a. Mançına axtıvalla yixhts'al (60), əq'vallah yixhille xılekkum ıxha*. Haykalıb gyuvxhu vuxhana Baabilyne cigabişee Dura eyhene çoleeqa. ² Qiyğa paçcah

Navuxodonosoree caanişınar, emırar, valıbı, muşavırar, xazinadarar, haakımar, məmurar, sa cuvabıka, mane cigayne gırgın vuk'lel ulyobzırıynbı vucee gyuvxhuayne haykalısqa, mana g'avсарas savalecenva xabar g'uxoole.

³ Mane gahıl paçcah Navuxodonosoree gyuvxhiyne haykalne k'anyaqa, haykalıs g'avsrcenva caanişınar, emırar, valıbı, muşavırar, xazinadarar, haakımar, məmurar, mane gırgıne cigayne vuk'lel ulyobzırıynbı savayle.

⁴ Xabar hooleng'vee axtıda eyhen:

* **3:1** 3:1 Mançına axtıvalla 30 metra, əq'vallah 3 metra ıxha.

- Menne milletbışın, xalq'bışın, menne-menne mizyaaşıl yuşan haa'an insanar, şolqa əmr haa'a: ⁵ şeypur, zurna, lira, arfa, naq'ra, tulugna zurna, menne neneiy i'liyxəne instrumentbışın ses g'ayxhiyne gahıl paççah Navuxodonosoree givxhiyne k'inəəğəyne haykalne ögee aq'vakkena qukkyopk'ul mançis k'yoozre. ⁶ Vuşuyiy aq'vakkena qukkyudyork'ul mançis k'idyorzul, xəbne gyopxhanne peşteeqa g'uvoxharas.

⁷ Məxüd gırgıne milletbışee, xalq'bışee, menne-menne mizyaaşıl yuşan haa'anbışe şeypurun, zurnayn, lirayn, arfayn, naq'rayn, tulugne zurnayn, menne neneiy i'liyxəne instrumentbışın ses g'ayxhiyne gahıl ç'iyelqa gizerçı, paççah Navuxodonosoree gyuvxhuayne k'inəəğəyke hav'uyne haykalis k'yobzur.

⁸ Mane gahıl Baabilyaaşiken sabarabı sabı, cühüt'yaaşine hək'ee hexxan karbı yuşan ha'a. ⁹ Manbışe paççah Navuxodonosoruk'le eyhen:

- Paççah, geer qa'ana! ¹⁰ Ğu əmr hav'u, şavuk'leyiy şeypurun, zurnayn, lirayn, arfayn, naq'rayn, tulugne zurnayn, menne neneiy i'liyxəne instrumentbışın ses g'ayxhı, k'inəəğəyke hav'uyne haykalne ögee ç'iyelqa gizerçu mançis k'yozrecen. ¹¹ Vuşuyiy mançine ögil ç'iyelqa gizderçu mançis k'yudyorzul, xəbne gyopxhanne peşteeqa g'uvoxharas. ¹² Ğu Baabilyne cigabışee ç'ak'ine işbışılqa gyuvxhuayne çühüty'aaşe Şadrakee, Meşakee, Aved-Negoyee val k'ırı iliyxhe deş. Manbışe yiğne allahaaşis i'bəədat ha'a deş, ğu hav'uyne

k'inəəğəyne haykalne ögee gizepçi mançis k'yoozar deş.

¹³ Mançike Navuxodonosorus qəl vooxhe. Mang'vee Şadrak, Meşak, Aved-Nego cusqa ableva əmr haa'a. Man insanar paççahısqa abaylenbı. ¹⁴ Navuxodonosoree manbışik'le eyhen:

– Şadrak, Meşak, Aved-Nego, man hək'enne, şu yizde allahaşis ı'bəədat hidya'ava, zı gyuvxhuyne k'inəəğəyne haykalne ögee gizepçi, mançis k'idyoozarva? ¹⁵ Vuşdemee yugdaniy ixhes, şok'le şeypurun, zurnayn, lirayn, arfayn, dyafın, tulugne zurnayn, menne ı'liyxəne instrumentbışın ses g'ayxhuyne gahıl, zı hav'uynə haykalne ögee gizepçi mançis k'yobzuree. Mançine ögee gizepçi mançis k'idyobzureene, xəbne gyopxhəne peşteeqa g'uvooxharas. Mane gahıl nene allaheene şu yizde xılənçe g'attivxhan haa'as?

¹⁶ Şadrakee, Meşakee, Aved-Negoyee paççahıs inəxdın alidghınıy qele:

– Ay Navuxodonosor, ine işee şicab şi vake g'attivxhan hav'iy nişisınne? ¹⁷ Şi xəbne gyopxhəne peşteeqa hüvxəv'ee, şi ı'bəədat ha'ane Allahısse şi peşteençe g'attivxhan haa'as vəəxəsınbı. Mang'vee şi yiğne xılənçe g'attivxhan haa'asbı. ¹⁸ Şas, vak'le in ats'axhxha ikkan, şi eyhencadıd dexheene, meeb şi yiğne allahaşis ı'bəədat ha'as deş, şu gyuvxhiyne k'inəəğəyne haykalne ögee gizepçi mançis k'yoozaras deş.

¹⁹ Manke Navuxodonosorus Şadrakıke, Meşakıke, Aved-Negoyuke qəl vooxhe. Mang'un

qəlিকে aq'vacad badal eyxhe. Mang'vee əmr haa'a, peşt hammaşee qahaançile yighne yəqqees hissaxaba vuxhecen. ²⁰ Cune g'oşunne nekke gucukane eskeraaşılqa əmr haa'a Şadrakın, Meşakın, Aved-Negoyn g'elybı-xileppi ayt'il xəbne gyopxhanne peştəeqa dağee'ecenva. ²¹ Şadrakee, Meşakee, Aved-Negoyn tanalqa cübbabı, şalvarbı ali'i ıxha, vuk'lelqad çalmabı qı'ı ıxha. Manbı cone tanalıncıkacab g'elybı-xileppi ayt'il xəbne gyopxhanne peştəeqa hiviyxə. ²²⁻²³ Paççah cune əmrel oğa it'umra ulyorzulyva, peşt geeb g'ooxhaa'a. Eskeraaşe xhebiyre hambaz peştəeqa hiviyxəng'ə, mançike qı'ğəəne yalavın eskerar gyabat'anbı.

²⁴ Mane gahıl paççah Navuxodonosor peştəeqa horzulymee, ghal aaqı axva. Qiyğa mana zaara g'elilqa suğotsu, cune mı'sləhətçeeşike qiyghanan:

– Nya'a, şı g'el-xıl ayt'ilna xhebiyre insan dişde ts'ayeeqa dağav'u?

Manbışe paççahıs inəxdın cuvab qele:

– Ay paççah, ğu hək'en eyhe!

²⁵ Paççahee manbışik'le eyhen:

– Zak'le ts'ayee, vuççud dexhayn xhinne iykarna, g'el-xıl idiyt'ilna yoq'uyre insan g'ece. Manbışda yoq'ur'esda allahaaşine duxaykır akar.

²⁶ Navuxodonosor peştine k'anyaqa qarı, onu'u eyhen:

– Allah Ta'aalayn g'ular, Şadrak, Meşak, Aved-Nego, qığeeç'e, inyaqa qudoora.

Manke Şadrakır, Meşakır, Aved-Negoyır ts'ayeençe qığeebaç'enbı. ²⁷ Hiqiy-alla sabıyne canışınaaşık'le, emıraaşık'le, vaalibışık'le, paççahne mı'slähətçeeşik'le g'ecen, ts'ayın mane insanaaşine tanık vuççud hı'ı deşud. Manbışde ç'ərbışıkıd, tanalqa ali'iynçıkıd ts'a set'u deşud, manbışike gyotxhuniyn evad qöö deşud. ²⁸ Navuxodonosoree eyhen:

- Şadrakne, Meşakne, Aved-Negoyne Allahıs şukur vuxhena! Mang'vee Cun malaaiik g'axuvu, Culqa yı'q'ıbı qızırıyn g'ular g'attivxhan hav'u. Manbı paççahne emıreençe qığeerç'ı hapt'ıyle qəpç'i'n deş. Manbışis cone Allahıle ğayı menne allahaaşis k'yoozarasiy i'bəədat ha'as ikkiykın deş. ²⁹ Mançil-allab zı həşde əmr gırgıne xalq'bışis, milletbışis, menne-menne mizyaaşil yuşan ha'anbışis əmr ha'a: Şadrakne, Meşakne, Aved-Negoyne Allahıs kufr hı'ine insanıke xüvəbı ha'as. Manbışın xaybıd yı'qqı'lqa sak'al ha'as. Məxüb g'attivxhan haa'as vəəxəna merna allah dexhal-alla.

³⁰ Mançile qiyğa paççahee Baabileeyiy çine hiqiy-allane cigabişee Şadrakıs, Meşakıs, Aved-Negonus sık'ıldad ç'ak'ın işbı hele.

Navuxodonosorun yivene hək'eedın nyak'

³¹ Paççah Navuxodonosoree gırgıne dyunelyne xalq'bışık'le, milletbışık'le, menne-menne mizyaaşil yuşan haa'ane insanaaşık'le eyhen:

«Vuşun barakat geed qıxhen! ³² Zas ikkanniy Allah Ta'aalee yizdemee hı'iyn əlaamatbıyiy mö'cuzabı şos yuşan ha'as.

33 Nimeena xəbvallayiy Mang'une əlaamatbışee,
 Nimeenacab guciy Mang'une mö'cuzabışee!
 Mang'una paççahiyvalla gırgıne gahbışista
 paççahiyvalla vobna,
 Mang'vee vuk'lek vukkiy nasılıle nasılılqa
 ilğec'es!»

4

1 «Zı, Navuxodonosoree, xaa, yizde sarayee
 nişinacab hidya'ana yugna, karnana ı'mı'rniy
 haa'a vob. 2 Yiğbışde sa yiğıl, zı qəq'əni'iy
 sa nyak' g'acu. Nik'ek g'acuyne karbışda zı
 fıkır opxhanmee, zı mane fıkrbışee geer qəq'ən
 hı'ı. 3 Zı, mançil-allab əmr hav'u, yızın nyak'
 nen eyheniyva ats'axhesdemee, zasqa Baabilin
 gırgın k'oran ək'elynanbı see'eva. 4 Manke
 zasqa sehırbazar, cadubı ha'anbı, falçeer abayle.
 Zı manbışis yızın nyak' yuşan he'eeyid, man-
 bışisse man nyak' nen eyheniyva eyhes əxı' deş.
 5 Nekke qiyğa zasqa Daniyal donana arayle, zı
 mang'usud yızın nyak' yuşan ha'an. (Mang'un
 do Belyteşassar vod, yizde allahne doıyulyna,
 muq'addasne allahaaşın rı'h mang'une ad vod).

6 Zı uvhuyn:

- Sehırbazaaşına nekke xərna eyxhena Be-
 lyteşassar! Zak'le ats'an, yiğne ad muq'addasne
 allahaaşın rı'h vod, yiğnemee sırrılqa hirxhılıy
 dağamın deş vod. Həşde zı vas zak'le nik'ek
 g'acuyın yuşan ha'as. Ğu yızın nyak' zas
 qe'e. 7 Zak'le nik'ek, dyunyeyne yı'q'nee sa
 geeb axtına yiv g'avcu. 8 Yiv manimee xəb
 qooxhe, manimee it'umooxhe, mançin q'om
 xəybışeeqa hiyxhar. Mana yiv dyunyeyne

gırgıne surabıšile g'ooce vuxha. ⁹ Mançil uftanna t'ele, geed meyvabı, gırgıng'uscad oxhanasın kar eyxhen. Mançine avud çolun həyvanar, yivelid xəybıšeedin şit'yar eyxhe ixha. Gırgıne üç'üdüncıncad mançile kar otxhan ixha.

¹⁰ Zı nik'eenang'a zak'le, xəybıšeence muq'addasın malaaik gəə g'acu. ¹¹ Mane malaaikee axtıne sesika eyhen: „Mana yivub, çilin bıtağbıd gyatxe, mançilyna t'eleb g'ilymabaççe ulyoode, meyvabıd inyaqa-şaqa dağe'e. Hasre mançik avudun həyvanarıd, cilin şit'yarıd hetxvecen. ¹² Saccu mançin dunk kokbıšika sacıgee yivaykayıy yezaka alitk'ır, çolee ələəne ok'bıšee hasre. Hasre man xəybıšde çiyin çüvə qe'ecen, həyvanaaşika sacıgeeyid ok'bıšee ixhecen. ¹³ Hasre mane yiveke insanna ək'el g'avşu, mançis həyvanna ək'el hevlece. Hasre yıghille senna məxüd ixhecen. ¹⁴ Həşdiyne insanaaşik'le ats'axhxhecenva, muq'addasne malaaikaaşe əmr hav'u: insanaaşine paççahiyvalis Allah Ta'aalee xəbvalla haa'a. Mang'veeyib paççahiyvallab şavusqayıy Cus vukkan mang'usqab qoolena. Mang'usser insanaaşine yı'q'nee nekke avqanar manbıšda xərna ha'as əxəna“.

¹⁵ Zak'le – paççah Navuxodonosoruk'le – məxdın nyak' g'acu. Belyteşassar, man zak'le g'acuyın nyak' nen eyheniyva zak'le eyhe. Yizde paççahiyvaleene k'orane ək'elynanbıšde sang'ussecad man nen eyheniyva eyhes əxı' deş. Vasse man ha'as əxəsın, val muq'addasne

allahaaşın rı'h vod».

Daniyalee, nyak' hucoo eyheniyva yuşan ha'a

¹⁶ «Mane gahıl Belyteşassar donana Daniyal, sabara gahna ghal aaqıcar axva, mana cunecar fıkrıbışile qəyq'əнна. Paççahee mang'uk'le eyhen:

- Belyteşassar, nik'enır, mançine mə'naynır ğu qəq'ən hıma'acen.

Belyteşassaree eyhen:

- Yızda xərna, ğu şavuk'leyiy g'imece, man nyak' manbışın ıxhaynxhiy, man nen eyheniyvad yıĝne duşmanaaşine vuk'lelqa qadınxhiy! ¹⁷ Vak'le g'avcuna axtına, it'umna, q'om xəybışeeqa hıviyxharna, dyunyeyne ĝırgıne surabışile g'oocena, ¹⁸ çilin t'ele micagna, meyvabı geednana, ĝırgıng'vee otxhanna, çolan həyvanar əqeeeqa qadaylena, xəəne şit'yaaşə çil akvaabı ha'ana ¹⁹ yiv, paççah, ğu vorna. Ğu xə r qıxha it'umxhana, yıĝna xəbvalla xəybışeeqa, yıĝın vuk'lek vukkiyid dyunyeyne ĝırgıne surabışılqa hitxhır.

²⁰ Paççahık'le xəənçe ĝıç'una muq'addasna malaaiik g'acu. Mang'vee eyhenıd ĝ'iyxhen: «Mana yiv ĝyapxı oot'e. Saccu mançin dunkiy kokbı yıvaykayiy yezaka alitk'ır nyuq'vnee, çolane ok'bışee g'aletçe. Hasre mançis xəəne çiyin xhyan helecen, yıĝhille sen ılıĝeç'esmeeyib çolane həyvanaaşika aaxvecen».

²¹ Paççah, haane zı vak'le nyak' hucoo eyheniyva eyhe. İn Allah Ta'aalee, yızde xəring'une, paççahne vuk'lelqa qalesin uvhu.

22 Ğu insanaaşine yı'q'neençe g'e'eşşesda, ğu çolune həyvanaaşika sacıgee ixhes. Vas yatsın xhinne ok' ooxhan haa'as, ğu xəəne çiyın əyxəra'as. Ğu məxür yıghıllə senna axvas. Allah Ta'aalee insanaaşine paççahıyvallabışis xəbvalla haa'ava, Mang'veecadid manbı Cus neng'uneyiy xılyaqa ıkkanıd qeleva, manke vak'le ats'axhes. ²³ Vak'le nik'ee yivene dunkuka sacıgee kokbıd havaceva uvhuyn eyhe g'ayxhiyn, man yığna paççahıyvalla vasqa savaak'alasdava eyhen vodun. Valqa gırgınçis Xəybışee xəbvalla haa'ava hitxhıring'a, man ixhes. ²⁴ Mançıl-allad, paççah, ğu zal yugda k'ırı alıxhxhe: bınahbışike xıl ts'its'ee'e. Bınah haa'asse, kardeşınbışis rəhı'm, qopkuvalla he'e. Ğu məxüd he'eene, sayıb, yığna yugvalyışeena gah xılıy qooxhe».

Nyak' hək'en eyxhe

²⁵ Man gırgın kar paççah Navuxodonosorne vuk'lelqa qadaylen. ²⁶ Ooğançe yits'ıq'vəble (12) vaz ilğevç'uyte qiyğa, paççah Baabileene sarayne daxal iykarang'a, ²⁷ eyhen:

– Hayna xəbna paççahaaşına paytaxt Baabil, zı yizde xənnə gucuka, yızın do axtıda ixhenceva alyav'u.

²⁸ Cuvab paççahne ghalençe qığeç'u ç'əvxha deşdiy, xəybışeənçe ses qaadayle:

– Paççah Navuxodonosor, yığna paççahıyvalla xılənçe g'avşesdava q'arar huvu. ²⁹ Ğu insanaaşine yı'q'neençe g'e'eşşesda, çolane həyvanaaşika ixhes, yatsın xhinneyib ok' ooxhanas. Ğu məxür yıghıllə senna axvas. Allah Ta'aalee insanaaşine paççahıyvallabışis

xəbvalla haa'ava, Mang'veecadıd manbı Cus neng'uneyiy xıyaqa ıkkanıd qeleva, manke vak'le ats'axhes.

³⁰ Navuxodonosorne hək'ee uvhiyn karbı mankecad vuk'lelqa qadaylenbı. Mana insanaaşine yı'q'neençe g'e'eşşena, mang'veeyib yatsan xhinne ok' ooxhan giyğal. Mang'un ç'ərbı q'aacirna vusun xhinne xiliy qıxhesmee, xhınt'arid şit'yaaşın xhınt'ar xhinne xiliy qıxhesmee xəybışde çiyın mana əyxər ha'a ıxha.

Navuxodonosoree Allahıs şukur haa'a

³¹ «Zı Navuxodonosor, man yiğbı çəveedaxheng'a, xəəqa ilyakkı. Manke yızda ək'el zalqa sapk'ıl. Zı Allah Ta'aalays şukur hav'u, Gırgıne gahbışil Vorung'un do axtı qı'ı. Mang'una paççahiyvalla gırgıne gahbışista vobna,

Mang'una paççahiyvalla nasılele nasılılqa ilğooç'e.

³² Mang'unemee, dyunyeyn gırgın insanar vuçud deşin kar vod.

Mang'vee xəybışee eyxhen g'oşunbıd, ç'iyel vooxhen insanarıb Cus vukkanəxı'b vuk'lek vukkekka.

Mang'un ögyu şavussecad aqqas əxəs deş.

Mang'uke „Ğu hucoone ha'ava?“ qiyghanasda deşda.

³³ Yızda ək'el zalqa sapk'ılne gahıl, zalqa paççahaaşına xəbvalla, axtın do satk'ıl. Yızın mı'slöhətçeerayiy zas k'anenbınbı meeb zasqa sapk'ıl. Manbışe zı meer paççahiyvalılqa sak'al hı'ı. Zı şenkiynçiler qıvaats'ına ıxha.

34 Xəybişde Paççahın gırgın işbı yugunbı, yəqbid qotkuynbı ıxhal-alla, həşdiyle zı, Navuxodonosoree, Mang'us şukur haa'a, Mana axtı qa'a. Mang'usse co axtıba avqaaqanbı avqa qa'as vəəxənbı».

5

Cabırıl oyk'anan xıl

1 Paççah Belyşassaree aazırne cune insanıs xədn otxhun-ulyodğiy hele, manbışika çaxır ulyoğa. 2 Belyşassaree çaxır ulyodğuyle qiyğa əmr haa'a, cune dekkee Navuxodonosoree* İyerusalimeene Allahne xaançe qıǵı'ıyn k'inəəğəyniy nuk'rayn g'abbı cusqa alleva. Paççahıs, cune k'anebınbışika, cune yedaaşika, cune caariyebışika mançee çaxır ulyoğas ikkiykan. 3 Manke maqa Allahne İyerusalimeene xaançe qıǵı'ıyn k'inəəğəyn g'abbı adayle. Paççahee vucee, cus k'anebınbışe, cune yedaaşe, cune caariyebışe mançee çaxır ulyoğa. 4 Manbışe çaxır ulyoğa-ulyoğa k'inəəğəyke, nuk'rayke, yezike, yivayke, yiveke, g'ayeyke hav'uyn allahar axtı qaa'a vuxha.

5 Mane gahıl maa'ad, insanne xılen t'ubar g'ece giyğal, paççahne sarayne xənnə axtıne şamdams k'anene cabırıl, mane t'ubaaşe hu-coomecad oyk'anan. Paççahık'le mane xılen oyk'anang'a, g'ece ıxha. 6 Man g'acu, paççahne aq'vaylin rangcad ayk'an, mana mançile məxi'r

* 5:2 5:2 Belyşassar menne nasıleençena, Nabonid eyhene paççahna dix ıxha. Avaala, ögil ıxhana paççah cule qiyğa qööne paççahna dekvaniyxhe eyhe.

qəyq'ən gıyğal, q'aratsabı çıçıs qıyxhar, iykaras dəxə axva.

⁷ Paççahee it'umna ts'ir hav'u eyhen:

- Cadu ha'anbı, Baabilin k'oran ək'elynanbı, falçer zasqa see'e!

Abıyne Baabilyne k'orane ək'elynanbışik'le paççahee inəxüd eyhe:

- Şavaayiy man otk'unin, nenvayiy uvhu mang'ulqa paççaahaşın karbı alya'as, gardanaqab k'inəəğəyna tsep qaa'as, cuker paçcahiyvalina xhebır'esda insan ha'as.

⁸ Paçcahın gırgın k'oran ək'elynanbı aqa ikkepç'eeyiyb, manbışisse man qətqəsid əxə deş, paçcahık'le maa nenvayiy otk'unva eyhesid əxə deş. ⁹ Manke paçcah sık'ırar geer qəyq'ən, aq'vad hak xhinne qexhe. Mang'us k'anebınbıb nyaqame vuxhesınbı aaxva.

¹⁰ Kralıçayk'le paçcahınıy cune k'anenbışın sesbı g'ayxhı mihmanarnane gozeeqa qiyeele. Kralıçee eyhen:

- Paçcah, geer qa'ana! Nişilecar qı'məyq'ən, hak xhinne qımexhe. ¹¹ Yiğne paçcahiyvalee, muq'addasne allahaşın rı'hnana sa insan vor. Yiğne dekkine gahıl, mana gırgın kar ats'anava, ək'elikanava, allahaşına xhinne k'orana ək'elynanava qıvaats'a ıxha. Yiğne dekkee, paçcah Navuxodonosoree, mana sehırbazaşına, cadu ha'anbışda, Baabilyne k'orane ək'elynanbışda, falçeeşına xərna gıxhxhı. ¹² Mane insanın do Daniyalniy vod. Qiyğa paççahee mang'un do badal hı'ı, Belyteşassar ha'a. Mana k'orana ək'elynana, ats'alynana, geer ək'elikana, nyak'ıbı nen

eyhenbıyiy eyhes əxəna, dağamne karbişde sirrılqa hixharas əxəna, alıkkı-gıkkıyke vuk'ul qığaahana insan ıxha. Eyhe, vasqa mana Daniyal qot'lece, mang'veeyid vak'le maa'ad nenvayiy otk'un eyhesın.

¹³ Manke paççahısqa Daniyal ayra'a, paççahee mang'uke qiyghanan:

- Yizde paççah dekkee, Yahudeençe ögilqa gyapq'ır qabıyne çühüt'yaaşına dişde Daniyal ğu vor? ¹⁴ Zak'le yiğne hək'ee g'ayxhiyn, vaqa allahaaşın rı'h, nuraaniyvalla, ats'al, k'orana ək'el vobva. ¹⁵ Zasqa k'oran ək'elynanbıyiy sehırbazar abı, maa'ad hucooyiy otk'unva qətqı' eyhesva. Man nen eyhenenva manbışısse zak'le eyhes əxı' deş. ¹⁶ Yiğneme hək'ee zak'le g'ayxhiyn, ğu alıkkı-gıkkıyke vuk'ul yugba qığahava. Həşdemee vasse maa'ad otk'unıyn qətqı', maa'ad nenvayiy otk'un eyhes əxeene, yiğne tanalqa paççahaaşın karbı alya'as, gardanaqab k'inəğəyına tsep qaa'as. Yizde paççahıyvaleyir xhebır'esda insan ha'as.

¹⁷ Daniyalee paççahık'le eyhen:

- Ğu helesın paybı vascad ixhe, helesva eyhen mukaafatbıd maa sang'us hele. Maa'ad otk'unıynıd zıcad qətqı' vak'le eyhesın. ¹⁸ Paççah, Allah-Ta'aalee yiğne dekkıs Navuxodonosorus paççahıyvalla, xəbvalla, guc, qıvaatsıvallaniy huvu. ¹⁹ Allahee mang'us huvuyne xəbvalike ğırgın xalq'bı, milletbı, menne-menne mizyaaşıl yuşan haa'anbı mang'ule qəvəyq'ən vuxha. Manava uvhume, manbışde caneeqa zeze ooxha vuxha.

Paçcahıs gyapt'as vukkananbı gyabat'a, g'avkkas vukkanbı g'ookka, axtı qaa'as vukkananbı axtı qaa'a, avqa qaa'asınbı avqa qaa'a vuxha. ²⁰ Mang'une yik'en zale ğayrı deşdava eyhemee, mang'vee q'i't'y keçcumee, mana paçcahne taxtile gyaqqana, xəbvallab xıleence g'ooşena. ²¹ Mana insanaaşençer g'e'eşşena, mang'una ək'elib həyvanaaşına ək'el xhinnecab qooxhe. Mana əməleəşika axva ıxha, yatsın xhinneyib mang'vee ok' opxhan vuxha. Mang'un tanıd xəəne çiyin hoyğal ıxha. Allah Ta'aalee insanaaşın paçcahiyvallabıd vuk'lek ıkkekka qiyğa mang'ulqa hiyxhar. Mang'vee, Cus ikkanar paçcahiyvalina xərna ha'ana.

²² Vak'lemee, mang'une duxayk'le Belyşassarık'le man gırgın ats'a ıxha. Ğumee, Allahne ögil k'il qıxhesde cıgee, ²³ ğucar ğu xəəne Xudavandayne ögil axtı qı'ı. Mang'une xaadın g'abbı vasqa allyı'ı ğunad, vas k'anebınbışed, yiğne yedaaşed, yiğne caariyebışed mançeençe çaxırbı ulyodğu. Ğu k'inəəğəyke, nuk'rayke, yezake, yivayke, yiveke, g'ayeyke hav'une allahaaşılqa şukur hav'u. Mane allahaaşik'le g'iyxhed deş, g'eced deş, manbışik'le vuççudud ats'a deş. Vas nafas huvuna, ğu haa'ana gırgına işib vaats'ana Allah ğu axtıcar qı'ı deş. ²⁴ Mançil-allad Mang'vee, xil g'axuvu, man ok'anas alıkkı.

²⁵ Cabırıl invaniy otk'un vod:

MENE, MENE, TEKEL, PARSİN.

²⁶ Otk'uninçina mə'na ina vob:

MENE (*qətqəs*) – Allahee ğu paççahnan yiğbı qətqı', manbı ç'əvi'iyınbı.

²⁷ TEKEL (*gyoorkas*) – ğu terezyugul gyoorku geer sibıkra qarı.

²⁸ PARSİN (*bit'al ha'as*) – yiğna paççahıyvalla bit'al hav'u, Midiyabışisiy Farsbışisı huvu.

²⁹ Manke Belyşassarne əmrıka Daniyalılqa paççahaaşın tanalınbı alya'a, gardanaqa k'inəəğəyna tsep qaa'a, mang'uke paççahıyvalına xhebır'esda insan hı'ıva ses adaççe.

³⁰ Manecar xəmdə Baabilyna paççah Belyşassar g'ek'ana. ³¹ Mang'une cigee yixhts'ale q'ölle (62) sennana Midiyabışikena Dara donana paççah eyxhe.

6

Daniyalne g'ardanıqla hidi'iyıncad kar gıxhxhes ikkiykan

¹ Darays ölka q'omançe-k'anyaqqamee vuk'lek vukkeesdeme vəşşe g'ayre (120) xərna gıxhxhes ikkiykan. ² Manbışılqar xərna

xhinne xhebiyre vazir gıxhxhes ikkiykan. Mane xhebne vazirna sayir Daniyal ıxhaniy ikkan. Mane vəşşe g'ayre (120) ç'ak'ınbışe vazıraaşis hı'sabniy qeles ikkan, paççahın vuççud imaykancenva. ³ Mana Daniyal,

manisa vazıraaşileə ək'elika ıxha, mang'uka geeb k'orana ək'el vuxha. Paççahne ək'leeqa qaylen, mançil-allar mang'uke ölkayna cule qiyğiyına q'ör'esda insan ha'as. ⁴ Manke

vazıraaşisiy ç'ak'ınbışis Daniyalne gardanaqa

taxsir gixxhes ikkiykan. Daniyal qorkuna, yı'q' qızarasda, yugba iş haa'ana insan ıxha. Mang'vee paççahıs horbı ha'anbı deşdiy. ⁵ Nekke qiyğa mane insanaaşe eyhen:

– Şasse saccu mang'vee cune Allahna Q'aanun haa'ava, mang'une gardanaqa bınah gyuvhes vøəxə.

⁶ Manke vazirariy ç'ak'ınbı paççahne k'anyaqa sabı eyhen:

– Paççah Dara, geer qa'ana! ⁷ Ölkəebın gırgın vazırar, emırar, ç'ak'ınbı, mı'slöhətçer, vaalıbı mı'slöhətılqa qabayle, paççahee sa əmr hevle-cen: şavaayiy xhebts'al (30) yığna, paççahile ğayrı allahıs, insanıs düə hav'u, şırarnane g'uyeeqa dağərçecen. ⁸ Paççah, q'adağa haa'ana q'aanun gıvxhe. Çik avğançeb yığna g'ol ts'its'ee'e. Mana q'aanun Midiyanaaşınayiy Farsaaşına q'aanun xhinne badal haa'as moox-hecen.

⁹ Paççah Daree məxbına q'aanun gıviyxhena, mançik avub g'olib ts'its'aa'ana.

Daniyal şıraaşikane g'uyeeqa dağaraççe

¹⁰ Daniyalık'le məxbıne q'aanunus g'ol ts'its'av'uva g'ayxhımee, mana cune xaąqa ayk'an. Mang'une oone gozen İyerusalimne suralqan g'uleppı aaqı ıxha. Daniyalee vucee ögil ha'an xhinne, yığıs xhebne yəqqees q'arats'abışıl gyu'ur cune Allahıs düə, Mang'us şukur haa'a. ¹¹ Daniyalne yı'q'əle qeepxhes vukkanan insanar maqa sacıgee abıyng'a, Daniyalee Allahıs düə haa'a, Allahılqa axva

g'ece. ¹² Manke manbı paçcahısqa abı, paçcahee ha'as hidyaysarne karane hək'ee yuşan haa'a:

- Ay paçcah, nya'a ğu dişdiy xhebts'al (30) yigna, vale ğayrı allahısee, insanısee düə hav'una ixheene, şirarnane g'uyeeqa dağerçeva əmr huvu?

Paçcahee eyhen:

- Man hək'edad həməxüd vod, ina q'aanun midiyabışınayiy farsaaşına q'aanun xhinne badal dyooxhena vob.

¹³ Mane gahıl manbışe paçcahık'le eyhen:

- Ay paçcah, ha'avku qabıyne cühüt'yaaşına eyxhene Daniyalee ğunar, ğu q'adağa haa'ana əmırıb qıvzar hidyav'u, ögiylin xhinne xhebne yəqqees meeb cune Allahıs düə vob haa'a.

¹⁴ Paçcahık'le man g'ayxhımee aq'va qa'a, mǎng'une yik'eençe Daniyal g'attixhan hı'iy ı'lğəə. Paçcahıs mana, ixheene verığ k'yooçassecar g'attixhan ha'as ıkkıykan.

¹⁵ Daniyalne yı'q'əle qeepxhes vukkananbı, sabı paçcahısqa abı eyhen:

- Paçcah, vak'le man ats'axhxhe, midiyaanaşınıy farsaaşın q'aanunbı xhinne, paçcahee huvuna nenacab q'aanuniy q'adağa haa'ana əmır badal haa'as vooxhe deş.

¹⁶ Man g'ayxhımee paçcahee əmr haa'a: «Daniyalır qale, şirarnane g'uyeeqa huvoxhre». Paçcahee Daniyalık'le inəxüd eyhe:

- Hasre ğu yik'eençe ı'bəədat ha'ane, yiğne Allahee g'attixhan he'ecen!

¹⁷ Qiyğab sa xəbna g'aye abı, g'uyne ghalılqa gıviyxhe. Daniyalıs huvuyne hökmun vuççudcad badal mexhecenva paçcahee, cune

t'ucvaykaiy cune k'anebınbıŝde t'ucvabıŝıka mane g'ayelqa peçat giyxə. ¹⁸ Qiyğa paççah cune sareeqa sark'il, xəmvolləd ghalek vuccud set'a deş. Mane xəmdə mang'us mə'niybıd qədəqqə deş. Mana nyak' hixu axva.

¹⁹ Miç'eedi y qıxhamee, paççah cigeençe ek'ra suğotsu, şirarnane g'uyusqa hayk'an. ²⁰ Mana g'uyusqana qıxha Daniyalıke qəyq'ən-qəyq'ən qiyghanan:

– Daniyal, Vorne Allahna g'ul! Ğu yik'eençe ı'bəədat ha'ane Allahısse, ğu ŝiraaŝıke g'attixhan ha'as əxı'nane?

²¹ Daniyalee eyhen:

– Paççah, geer qa'ana! ²² Yizde Allahee Cun malaaik g'axuvu, ŝiraaŝın ghalybı ayt'ılıynbı. Zaqa Allahne ögil taxsir dexhayke, mançısse zak set'as əxı' deş. Zı, paççah, mısacad vas qəlasın hı'ı deş.

²³ Paççah mang'ul-alla geer ŝadxha, Daniyal g'uyeençe qığeheva əmr haa'a. Mang'vee cune Allahılqa yı'q' qizzır ıxhayke, Daniyal g'uyeençe alqavhumeə, mang'une tanal sa lagara qıxhaynva cıga eyxhe deş.

²⁴ Paççahee əmr haa'a, Daniyalne gardanaqa man karbı gıxhxhes ıkkanan insanar cusqa able. Manbı cone uşaxaaŝıka, yedaaŝıka sacıgee g'uyeeqa dağaa'a. G'uyune xhanelqa hıvxharassecab ŝiraaşe manbı avqu, manbışın gırgın bark'vbı qıçaqvanbı.

²⁵ Mane gahıl paççah Daree dyunyeyne gırgıne xalq'bıŝılqa, milletbıŝılqa, menne-

menne mizyaaşil yuşan haa'anbışilqa inəxüd
oyk'an:

Barakat vuşun geed qixhen!

²⁶ Zı fərman hoole yizde paççaahiyvaleebın
gırgın insanar, Daniyalne Allahıle qəpqr'n
ı'bəədat he'ecen.

Vorna Allah Mana vor,

gırgıne gahbışilir Mana ıxha.

Mang'una paççaahiyvallab mısacab
hı'ğəəkaras deş,

Mang'una xəbvallab gırgıne gahbışisda
vob.

²⁷ Mang'vee g'attivxhanıb haa'anbı, hava-
cenbıb.

Mang'vee xəybışeeıyd ç'iyelid mö'cuzabı
hagvanbı.

Daniyalır şıraaşine ghaleençe Mang'vee
g'attixhan hı'ı.

²⁸ Daniyalee Darayne gahılıb, farsaaşine
paççaahne Kirine gahılıb yugna ı'mı'r hav'u.

7

*Daniyalık'le yoq'ne həyvanne hək'eedın nyak'
g'ece*

¹ Baabilyne paççaahnee Belyşassaree
paççaahiyvalla haa'ane ts'eppiıne sen, Daniyal
g'alırxhumee, mang'uk'le sa nyak' g'ece.
Mang'vee cun nyak' oyk'anan. Daniyalee cun
nyak' inəxüd yuşan ha'a:

2 – Zak'le xəmde nik'ek, xəybışde yoq'ne mitsen xəbna deryah ı'ğviykar haa'a g'avcu.
 3 Deryaheençe sana-sançık idyakarna yoq'uble həyvan qığevç'u.

4 Ts'eppiyna həyvan şirik akaraba vuxheeyib, mançıqa q'acırın xhinnen xilibıyiy. Zı ilyakkamee, mançin xilibı qodu, mana ç'iyele oza qav'u, insan xhinne g'elil ulyoozar hav'u. Mançis insanın xhinne ək'el huvu.

5 Qöb'esda həyvanmee, syoyukiy akar. Mana sa suraqqa axtıbayiy, mançine ghalene silibışde yı'q'neençeb xheyible barkviy k'yaqqı. Mançik'le eyhe ıxha: «Oza quvxha, avts'esınmeen çuru oxhne».

6 Mançile qiyğa zak'le vaşaq'ık akarna sa həyvan g'avcu. Mançıqa yoq'uble vuk'uliy, mançine yı'q'əkıd şit'ençik akaran yoq'ulle xiliyiy. Mançine xılyaqa xəbna hökum quvu vuxha.

7 Nekke qiyğa zak'le nik'ek xəmde g'avcuna sa curaynacab, geeb qəlana, geeb gucnana həyvaniy. Mançıqa ç'ak'ın yivayn silibıyiy. Mançe gırgın qodu otxhan, axuynıd g'elybışıka k'öq'ə ıxha. Mana menne həyvanaaşık akarcab deşiy, sayıb mançıqa yits'ible qaçiy.

8 Zı qaçbışıqa ilyakkamee, sayıb manisa qaçbışde yı'q'neençe sa mebna k'ınna qaç ələə g'avcu. Mançis qığevç'esda ciga haa'asdeme, mançile ögil qığevç'una xheyible qaç ulqopxu dağepçı vuxha. Mane k'ınne qaçıqa insanıqa xhinne ghalıy uleppıyiy. Mançine ghalin yic geed xədı kar xhinneyiy ıkkeka.

⁹ Zak'le qiyğa in g'acu:

Maqa paççahaaşın taxtbı giyk'an,

Avalacar Vorna qarı, mançine sançil giy'ar.

Mang'une tanal nyak xhinne cagvaran karbıyiy,
vuk'lelin ç'ərbıd xha xhinne cagvaradayiy.

Mang'una paççahaaşına taxt ts'ayiniy alyapt'ı əə,
Mang'une paççahaaşine taxtın tekarbıd
ts'ayeeyiy.

¹⁰ Mang'une ögüyleb ts'ayına damayiy gyobat-
stse.

Qəpəəs-ələpəəs devxhesdemeene insanaaşe
Mang'vee uvhuynbıyiy ha'a.

Gırgın man insanar Mang'une ögiyl uly-
oozar.

Kitabbı aaqa, məhkama giyğal.

¹¹ Gaç ghal gyatsts'ı yuşan haa'amee, zı ilyakka
k'ırınıy iliyxhe vod. Mana gaçnana həyvan yizde
ulene ögil gyuvk'u, ts'ayeeqa dağepçı, gyoox-
han hav'u. ¹² Manisa həyvanaaşın haakimiyyat
xılənçe g'ayşu, mançına ı'mı'r sabara gahıs xiliy
qav'u.

¹³ Zak'le xəmdə nik'ek,

İnsanne Duxayk akarana xəybışeene bulud-
bışika sacigee qöö g'acu.

Mana Avalacar Vornang'une suralqa
qöömee, ikekkanə Avalacar Vor-
nang'usqa.

¹⁴ Mang'us xədın doyyiy haakimiyyat,
paççahiyvallaniy huvu,

gırgıne xalq'bışe, milletbışe, menne-menne
mizyaaşıl yuşan haa'anbışe Mang'us
k'ilyvalla he'ecenva.

Mang'un haakimiyyat ç'əvcad dexhen
haakimiyyat vodun.

Mang'una paççahiyvalla mısacab
hıgəəkaras deş.

¹⁵ Zı, Daniyal, hucoome ha'asda axuna, mane
nik'ek g'acuyne karbışe zı qəq'ən hı'ı. ¹⁶ Zı
maa'ar ulyorzulinbışde sang'usqa qıxha, «İn
gırgın hucoo eyheniyva?» – qıdghın hı'ıyn.

Maane sang'vee man gırgın nen eyheniyva
zak'le uvhuyn:

¹⁷ – Mana yoq'uble xəbna həyvan, dyunye-
lyne aq'val vuxhesda yoq'uble paççahiyvalla
vobna. ¹⁸ Qiyğa paççahiyvalla Haq'-Ta'aalayne
muq'addasne insanaaşına vuxhes, gırgıne gah-
bışiscab manbışde xıle aaxvas.

¹⁹ Manke zı mang'uke, manisa həyvanaaşık
idyakarne yivayn silibınane, yezan
xhınt'arnane yoq'ub'esde həyvanne hək'ee
qiyghın. Mana həyvan gırgın insanar
qəvəq'ənaa'asda xhinnena həyvan vuxha.
Mançın yivayne silibişikayiy yezane
xhınt'aaşikayiy qıtt'axı'ı otxhan. Çike axuyn
karıd g'elybışik avqa qı'ı k'öq'ə ıxha. ²⁰ Zas
ats'axxhesniy ikkan, mançine vuk'lelyna mana
yits'ible gaç nen eyhenniy vod. Sayid zas nekke
qiyğa qığevç'uayne gaçine hək'eeniy ats'axxhes
ikkan. Mana qığevç'umee, mançine ögilyna
xheyible gaç g'oo'oxhana. Mana, uleppınana,

ghal gyatsts'ı yuşan haa'ana, mansane gaçbışile xəppa g'oocena gaçniy vob. ²¹ Zak'le, mana gaç muq'addasne insanaaşika sıç'ooka, manbışile ğamooxheniy g'ooce vob. ²² Sayır mane gahıl Avalacar Vorna qarı, Haq'-Ta'aalayne muq'addasne insanaaşine xayıreeqan cuvab uvhu. Qiyğab paççahiyvalla muq'addasaaşine xılyaqa ilğooç'ena gah qabı hipxır.

²³ Mang'vee zak'le inəxüd uvhu: «Yoq'ub'esda həyvan, ç'iyene aq'val vuxhesda yoq'ub'esda paççahiyvalla vobna. Mana manisançik akaraba vuxhes deş, mançin ğırgın ç'iyeyn aq'vacad höğəsin, ğırgın karıd k'öq'ü, haq'vara'asin. ²⁴ Yits'ible gaç, ine paççahiyvaleençe qığəç'esda yits'iyre paççah vorna. Manbışile qiyğa, manbışik idyakarna sa merna paççah qığəç'u, mana xhebiyre paççah hıgəkkar ha'asda. ²⁵ Mang'vee Haq'-Ta'aalayk idvaak'ıyn cuvabbı eyhes, Mang'une muq'addasne insanaaşılqa yiğbı allya'as. Ğırgın g'at'u, mang'us bayrambiyyıy Q'aanun badal haa'as vukkiykanas. Muq'addasın insanar mang'usqa sa seniys, q'öne seniys, sura seniys qevles. ²⁶ Qiyğaleme məhkama ixhes, mang'un haakimiyyatcad xılənçe g'ayşu, vucur ot'al-oxal hı'ı, ak'ana'asda. ²⁷ Paççahiyvalla, haakimiyyat, ç'iyene aq'valyne ğırgıne paççahiyvalybişda guccab Haq'-Ta'aalayne muq'addasne milletne xılyaqa qevles. Mana paççahiyvalla ğırgıne gahbışisdacab paççahiyvalla vuxhes, ğırgıne hökumdaraaşə Mang'us xidmat haa'as, Mang'vee eyhen ha'as».

²⁸ İnçikab gaf ç'əvooxhena. Zı Daniyal, yizde

fıkrbıŝilecar geer qərq'ı'n, aq'va hak xhinne
qıxha. Man eyhenbımee, zı yik'el aqqıynbı.

Tsakhur
Portions of the Holy Bible in the Tsakhur language
of Azerbaijan

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Ts'əxna miz (Tsakhur)

Contributor: Institute for Bible Translation

<https://ibtrussia.org/en/media?id=TSK>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023
6257bde4-455f-5247-95e7-0a89f1fdd1f1